

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Dariusz Świecki (sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Kinga Sternik

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego
w sprawie **R.S.**

oskarżonego z art. 279 § 1 k.k. i art. 280 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 30 kwietnia 2026 r.,

zażalenia obrońcy oskarżonego

na postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 15 kwietnia 2026 r., IV KK 270/25,

o zastosowaniu wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci
tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 538 § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

Marek Pietruszyński

Andrzej Stępka

Dariusz Świecki

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2026 r., IV KK 270/25, na podstawie art. 536 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k., uchylił wobec R.S. wyrok Sądu Okręgowego w Sosnowcu z dnia 5 listopada 2024 r., sygn. akt V Ka 356/24,

utrzymujący w stosunku do tego oskarżonego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Sosnowcu z dnia 18 stycznia 2024 r., sygn. akt III K 611/23 i przekazał jego sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sosnowcu w postępowaniu odwoławczym. Jednocześnie, postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2026 r., na podstawie art. 538 § 2 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k. i art. 258 § 2 k.p.k. zastosował wobec oskarżonego R.S. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy, tj. od dnia 15 kwietnia 2026 r., godz. 12.45 do dnia 14 lipca 2026 r., godz. 12.45.

Uzasadniając potrzebę zastosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego, Sąd Najwyższy wywiódł, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego zarzucanych mu czterech przestępstw, a więc została spełniona ogólna przesłanka stosowania środków zapobiegawczych. Sąd Najwyższy podniósł ponadto, że spełniona została szczególna podstawa stosowania tymczasowego aresztowania, o jakiej mowa w art. 258 § 2 k.p.k., gdyż oskarżonemu wymierzono karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, w tym za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k., które zgodnie z przepisami zastosowanymi w tej sprawie, zagrożone było karą do 12 lat pozbawienia wolności. Zdaniem Sądu Najwyższego w tych realiach jedynie najsurowszy środek zapobiegawczy zabezpieczy prawidłowy przebieg postępowania przed Sądem Okręgowym w Sosnowcu, natomiast inne środki zapobiegawcze zadania tego nie spełnią. Sąd Najwyższy miał na uwadze, że R.S. rozpoczął odbywanie kary 6 lat pozbawienia wolności w dniu 11 maja 2023 r., a jej koniec przypada na dzień 9 maja 2029 r., a nadto miał w polu widzenia przepis art. 259 § 1 k.p.k. i wskazał, że z akt sprawy nie wynika, aby zachodziły szczególne względy nakazujące odstąpienie od stosowania tymczasowego aresztowania.

Zażalenie na to postanowienie złożył obrońca oskarżonego. Zarzucił w nim obrazę przepisów postępowania, a to:

1. art. 249 § 1 k.p.k. polegającą na zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania pomimo, iż zastosowanie środka o charakterze izolacyjnym nie jest uzasadnione okolicznościami niniejszej sprawy;

2. art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez bezpodstawne przyjęcie, że zachodzi uzasadniona obawa, że oskarżony, przebywając na wolności, będzie mógł podejmować działania utrudniające, a nawet uniemożliwiające prawidłowy przebieg postępowania karnego;

3. art. 257 § 1 k.p.k. poprzez uznanie za konieczne stosowanie tymczasowego aresztowania, podczas gdy w niniejszej sprawie wystarczające dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania będzie zastosowanie środka o charakterze nieizolacyjnym.

W uzasadnieniu zażalenia obrońca podniósł, że R.S. jest pozbawiony wolności w niniejszej sprawie od dnia 11 maja 2023 r., a zatem wkrótce oskarżony odbyłby połowę kary pozbawienia wolności i mógłby złożyć „wniosek przewidziany w art. 78 § 1 k.k.”, z kolei zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania pozbawia go tej możliwości, jak również pozbawia go kontaktu z rodziną. Nadto, obrońca ocenił, że brak jest podstaw do uznania, iż oskarżony będzie utrudniał prawidłowy bieg postępowania karnego choćby poprzez ucieczkę bądź ukrycie się, skoro do chwili obecnej nie podjął tego rodzaju działań. Zdaniem obrońcy brak jest też podstaw, aby przyjmować, że oskarżony będzie utrudniał postępowanie poprzez wpływanie na zeznania świadków lub wyjaśnienia innych oskarżonych, skoro na obecnym etapie postępowania materiał dowodowy został już w całości zgromadzony. W efekcie w opinii obrońcy wystarczające jest zastosowanie nieizolacyjnego środka zapobiegawczego, zwłaszcza, że za realizację obowiązków procesowych przez oskarżonego ręczyć ma jego narzeczona, u której będzie mógł zamieszkać po opuszczeniu zakładu karnego.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zastosowanie wobec oskarżonego środka zapobiegawczego o charakterze nieizolacyjnym w postaci dozoru Policji z obowiązkiem stawiania się we wskazanej jednostce Policji raz w tygodniu, zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Zażalenie obrońcy nie zasługuje na uwzględnienie, a podniesione w nim argumenty nie podważają trafności zaskarżonego postanowienia.

Nie ma racji obrońca, gdy twierdzi, że doszło do obrazy art. 249 § 1 k.p.k. W sprawie spełniona jest bowiem ogólna przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania, gdy uwzględni się, że wskazanym wcześniej wyrokiem Sąd Najwyższy uchylił jedynie wyrok Sądu Okręgowego w Sosnowcu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Fakt uchylenia przez Sąd Najwyższy w wyniku kontroli kasacyjnej wyroku Sądu Okręgowego w Sosnowcu - z uwagi na jego powód, a więc wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 k.p.k. - nie niweczy samoistnie ustaleń w zakresie wymaganego dużego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa, które na obecnym etapie postępowania pozostaje nienaruszone. W obrocie prawnym dalej funkcjonuje przecież wyrok Sądu Rejonowego w Sosnowcu, na mocy którego R.S. został nieprawomocnie skazany za cztery przypisane mu przestępstwa, w tym trzy z art. 279 § 1 k.k. i jedno z art. 280 § 1 k.k., z wymierzeniem mu za nie kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności.

Nie może również przekonywać podnoszenie przez obrońcę obrazy art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., skoro – jak wskazano wcześniej – Sąd Najwyższy zastosował środek izolacyjny w postaci tymczasowego aresztowania na podstawie art. 258 § 2 k.p.k. Co kluczowe, wobec wymierzenia nieprawomocnie oskarżonemu za przypisane mu przestępstwa kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności i ta przesłanka jest zatem spełniona. Czynione zatem w uzasadnieniu zażalenia rozważania są oderwane od realiów sprawy, skoro obrońca ogniskuje uwagę na przepisie art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie może budzić przy tym wątpliwości, że unormowanie zawarte w art. 258 § 2 k.p.k. stanowi samodzielną przesłankę zastosowania tymczasowego aresztowania (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 18/11). Podkreślić trzeba, że właśnie owa grożąca oskarżonemu surowa kara w rozumieniu wskazanego przepisu stanowi samodzielną podstawę szczególnej obawy utrudniania przez oskarżonego prawidłowego toku ponowionego postępowania. W sprawie zachodzi bowiem

uzasadnione ryzyko, że oskarżony, przed którym rysuje się realna perspektywa kilkuletniego pozbawienia wolności, mógłby podejmować bezprawne działania zakłócające prawidłowy bieg postępowania. Samo zagrożenie surową karą, o którym mowa w przywołanym przepisie, stwarza domniemanie istnienia obawy, że oskarżony może podejmować bezprawne działania utrudniające postępowanie (np. ucieczka lub ukrywanie się), aby uniknąć dolegliwości związanej z karą. W nawiązaniu do wywodów zażalenia podnieść trzeba, że obawa ta jest niezależna od tego, czy oskarżony podejmował w przeszłości próby bezprawnego oddziaływania na bieg postępowania.

Nie doszło ponadto do naruszenia art. 257 § 1 k.p.k. Zwrócić trzeba uwagę, że skarżący zarzut ten opiera w istocie na zapatrywaniu, że Sąd Najwyższy w zaskarżonym postanowieniu błędnie ustalił, iż zastosowanie tymczasowego aresztowania jest konieczne dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, gdyż zdaniem obrońcy wystarczające byłoby zastosowanie środka o charakterze nieizolacyjnym. Wywody te oraz twierdzenia, że narzeczona oskarżonego ręczy, że będzie on realizował obowiązki procesowe nie jest wystarczające dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Na obecnym etapie żaden inny środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym nie jest w stanie w sposób należyty zabezpieczyć toku postępowania przed Sądem Okręgowym. Stopień surowości grożącej kary oraz charakter czynów zarzucanych oskarżonemu, przemawiają za koniecznością utrzymania izolacji oskarżonego. Sąd Najwyższy, stosując tymczasowe aresztowanie miał na uwadze, że oskarżony rozpoczął odbywanie kary 6 lat pozbawienia wolności w dniu 11 maja 2023 r., a jej koniec przypada na dzień 9 maja 2029 r. Natomiast argumentacja obrońcy, jakoby odbycie blisko połowy kary czyniło dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania niecelowym, jest chybiona. Właśnie perspektywa konieczności odbycia pozostałej części kilkuletniej kary pozbawienia wolności w warunkach jednostki penitencjarnej, w sytuacji gdy wyrok skazujący przestał być prawomocny, może potęgować u oskarżonego motywację do utrudniania postępowania w celu uniknięcia ponownego osadzenia.

W sprawie nie ujawniły się przy tym żadne okoliczności wymienione w art.

259 § 1 k.p.k., które nakazywałyby odstąpienie od stosowania tymczasowego aresztowania ze względu na wyjątkowo ciężkie skutki dla życia lub zdrowia oskarżonego bądź jego najbliższej rodziny.

Sumując, fakt skazania oskarżonego nieprawomocnym wyrokiem (z czym wiąże się dokonanie przez sąd *meriti* weryfikacji materiału dowodowego i wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przestępstw), charakter przypisanych mu przestępstw i wysokość wymierzonej kary łącznej pozbawienia wolności - wszystkie te okoliczności przemawiały za zastosowaniem wobec R.S. najsurowszego środka zapobiegawczego.

Mając to wszystko na względzie, Sąd Najwyższy stwierdził, że zaskarżone postanowienie jest zasadne, wobec czego należało orzec o jego utrzymaniu w mocy.

Marek Pietruszyński

Andrzej Stępka

Dariusz Świecki

[WB]

[a.ł]